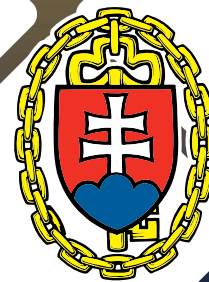

SLOVENSKÉ VÄZENSTVO

5. ročník 1/2023

ISSN 2644-5816

**MINISTER OCHUTNAL ŠTEDROVEČERNÚ
KAPUSTNICU V ÚSTAVE LEOPOLDOV**

Zaujímavosti

Matters of interest

Minister ochutnal štedrovečernú kapustnicu v ústave Leopoldov

*The minister tasted Christmas Eve
cabbage soup at the Leopoldov prison*

str. 5

Absolvovanie základného odborného vzdelania a otázky pre frekventantov

*Completion of the basic professional education
course and questions for the attendees*

str. 9

Cezhraničná spolupráca príslušníkov z Úseku služobnej kynológie odboru ochrany Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže

*Cross-border cooperation of the Section
of Service Cynology officers
of the Protection Department of the General Directorate
of the Corps of Prison and Court Guard*

str. 11

Alternatívne postupy v personálnej práci Human resource alternative practices

str. 16

Výcvik v taktickej strelbe príslušníkov zboru v priestoroch Centra výcviku Lešť

*Tactical shooting training of the Corps members
on the premises of the Military Training Area Lešť*

str. 18

Väzba a trest

Pre-trial detention and prison
sentence execution

Dôležitosť včasnej kardiopulmonálnej resuscitácie
The importance of early cardiopulmonary resuscitation

str. 23

**Implementácia konceptu dynamickej bezpečnosti
v podmienkach Zboru väzenskej a justičnej stráže**

*Implementation of the Concept of dynamic security
in the Corps of Prison and Court Guard*

str. 26

**Prepustenie trochu inak - sprevádzanie
odsúdeného po prepustení z výkonu trestu
odňatia slobody do zariadenia sociálnych služieb**
*A little different prison release. Accompanying a convicted
person to a social service facility after release from prison*

str. 31

Ergoterapia - Aktivizačná a abreaktívna činnosť
Ergotherapy - Activating and abreactive activity

str. 37

Vianočný pozdrav spoza mreží
Christmas greeting from behind the bars

str. 40

Foto na obálke: Minister ochutnal štedrovečernú kapustnicu v ústave Leopoldov, autor: Roman Škubla, Leopoldov

The minister tasted Christmas Eve cabbage soup at the Leopoldov prison, author: Roman Škubla, Leopoldov

mej slobody. Síce iba na krátku chvíľu, s monitorovacím náramkom a v sprievode príslušníka, ale stále je to možnosť nádychnuť sa „čerstvého vzduchu“. Jedenkrát ročne väzenský kaplán vyberie spomedzi najaktívnejších odsúdených, či už v rámci dochádzky, pomoci pri bohoslužbách alebo pri iných vyššie spomínaných aktivitách, ktoré akýmkoľvek spôsobom skrásia priestor kaplnky, jedného odsúdeného, spĺňajúceho všetky podmienky pre možnosť udelenia voľna na opustenie ústavu v sprievode príslušníka. Vďaka dohode s dekanom farnosti Banská Bystrica s ním absolvuje individuálnu prehliadku historického kostola Narodenia Panny Márie v centre Banskej Bystrice, spojenú so zatiaľ vždy využitou možnosťou zúčastnenia sa aj obednej svätej omše. Od roku 2017 sa túto aktivitu podarilo uskutočniť už štyri krát. A keďže náboženský život nie je iba o modlení, súčasťou vychádzky je už tradične návšteva aj iných pamätihodností mesta, alebo osvieženia sa dobrou

zmrzlinou.

Ako bolo v úvode prezentované, práca duchovného v podmienkach väzenstva zahŕňa dôležité poslanie, ktoré nie je spojené iba s vysluhovaním sv. omší, sviatostí, ale aj v rozhovoroch, či iných pobožnostiach. Častokrát je to skladanie malých kúskov mozaiky, z ktorých môže nakoniec vzniknúť neskutočný záverečný obraz. A tak si položíme znova otázku: čo je náplňou práce väzenského duchovného? Vypočúť, snažiť sa pochopiť, no hlavne dať priestor k zmene k lepšiemu. Voľba spôsobu je v rukách jednotlivca, či už to bude skrz manuálne zručnosti, duchovné pookriatie alebo inak. Práve na sviatok svätého Mikuláša často pripomínam: „nepýtaj sa čo v dnešný deň môžeš dostať, pýtaj sa sám seba čo môžeš darovať!“

Tomáš Metyl, Banská Bystrica-Kráľová

PREPUSTENIE TROCHU INAK SPREVÁDZANIE ODSÚDENÉHO PO PREPUSTENÍ Z VÝKONU TRESTU ODŇATIA SLOBODY DO ZARIADENIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, aký je to pocit byť prepustený z výkonu trestu? Väčšina z nás nad tým ani neuvažuje, ale ak by sme sa nezainteresovaného spýtali na predstavu, aké pocity môže mať odsúdený, ktorého práve prepúšťajú z výkonu trestu, odpovede by zneli možno nasledujúco: „Určite je šťastný, že ide konečne domov... je nadšený... teší sa na rodinu, nový život...“. Skúsenosti v našej práci nám však ukazujú, že realita je v mnohých prípadoch úplne iná. Nie každého čaká po prepustení podporné sociálne zázemie v podobe tešiacej sa rodiny, priateľov, či iných blízkych. Nie každý má naštrené financie na prvé dni po prepustení. Nie každý má dohodnutú prácu, či zabezpečené ubytovanie. Ak sa k tomu pridajú obavy zo zlyhania v súvislosti s návratom k závislosti, prepustenie na slobodu môže znamenať často nečakanú, zvýšenú psychickú záťaž. Posledné dni vo výkone trestu sú preto u väčšiny odsúdených osôb sprevádzané skôr pocitmi napätia a strachu z blížiacej sa životnej zmeny. V rámci Národného projektu „Šanca na návrat“ je väzenskému personálu umožnené intenzívnejšie pracovať s odsúdenými osobami vo výstupných oddieloch a zamerať sa práve na ich psychickú a praktickú podporu, s cieľom znížiť riziko opakovaného páchania trestnej činnosti a obmedziť vznik možných krízových situácií v období po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Recidíva trestnej činnosti je závažný spoločenský jav, o čom tiež svedčia štatistické ukazovatele, podľa ktorých približne 75% odsúdených osôb vykonávajúcich trest odňatia slobody

v slovenských väzniciach už bolo v minulosti nepodmienečne súdne trestaných (údaj k 31.12.2020; zdroj: Informačný systém ZVJS). Obdobie po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je riziková etapa, ktorá vo veľkej miere predurčuje, či sa prepustený zaradi a uplatní v občianskom živote. Hovoriť možno o akejsi „adaptačnej fáze“, kedy sa osoba musí prispôbiť novému prostrediu, ktoré si vyžaduje väčšie nároky na samostatnosť, aktivitu a vlastné úsilie. Dodržiavanie ústavného režimu, poriadku a povinností vystrieda v deň „výstupu“ subjektívne prežívaný pocit voľnosti a slobody „robiť si čo chcem, kedy chcem“. Úspešnosť adaptačnej fázy závisí od mnohých determinantov. Papšo (2016) hovorí o dvoch druhoch faktorov recidívy:

1. endogénne faktory recidívy: genetická podmienenosť, mentálne postihnutie, či rôzne dušené poruchy;

2. exogénne faktory recidívy: zamestnanie (resp. možnosti zamestnať sa), rodina, spoločenské okolie páchatela (vrátane tzv. „morálnej náказы“ počas výkonu trestu od spoluodsúdených), či sociálne vylúčenie.

Práve druhú skupinu spomínaných faktorov možno vo veľkej miere ovplyvniť, a tým pôsobiť v oblasti prevencie recidívy pozitívnym smerom. V našom príspevku sa chceme podeliť o skúsenosti s prípadom odsúdenej osoby, ktorá niekoľko mesiacov pred prepustením z výkonu trestu odňatia slobody nemala na slobode zabezpečené takmer nič. Nemala kam, ani za kým ísť; nemala prácu; nemala vlastný majetok, ani financie.

Zľava: npor. Mgr. Michal Kunc, odsúdený Marek, mjr. Mgr. Vladimíra Majerníková

Príchod na súd.

Počas viac ako piatich rokov strávených vo väzení stratil odsúdený Marek sociálne zázemie na slobode. Tri mesiace pred koncom trestu bol premiestnený do výstupného oddielu ústavu Košice, kde s ním začal pracovať náš odborný personál v zložení psychologičky mjr. Mgr. Vladimíry Majerníkovovej, sociálneho pracovníka npor. Mgr. Michala Kunca a sociálneho kurátora – metodika Mgr. Matúša Mráza. Spoločne s odsúdeným bol spracovaný individuálny akčný plán sociálneho začlenenia, ktorého cieľom je identifikovať riziká, potreby, aktuálny stav a intervencie realizované pre klienta. Náš plán pozostával z nie-

koľkých základných cieľov: **1. pomoc s uplatnením sa na trhu práce; 2. zabezpečenie ubytovania; 3. získanie financií pre „lepší štart“.** S odsúdeným sa taktiež pracovalo individuálne prostredníctvom abreaktívnych psychologických pohovorov zameraných na uvoľnenie napätia prameniaceho z obáv z blížiacieho sa prepustenia z výkonu trestu a motivačných pohovorov slúžiacich k povzbudeniu a budovaniu sebadôvery. Praktické kroky potrebné k realizácii stanovených cieľov boli podniknuté a zabezpečené asi týždeň pred samotným prepustením. Odsúdený Marek mal v deň „výstupu“:

- prevziať potrebné dokumenty na Okresnom súde v Košiciach;
- hlásiť sa u sociálnej kurátorky pre plnoleté fyzické osoby a požiadať o resocializačný príspevok;
- prevziať si resocializačný príspevok v pokladni Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny;
- vybaviť občiansky preukaz na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Košiciach;
- ísť na vopred dohodnuté stretnutie do predajne Charity shop, kde mu malo byť poskytnuté oblečenie základnej potreby a pomôcky do domácnosti;
- v prípade potreby navštíviť Arcidiecéznu charitu v Košiciach, kde by mu bolo poskytnuté ďalšie základné vybavenie do domácnosti;
- o 13.00 sa dostať do zariadenia sociálnych služieb Domov na polceste D-partner v Prešove, kde mal zabezpečené ubytovanie.

Môžeme len konštatovať, že po piatich rokoch strávených za múrmi väznice išlo o celkom slušný balík povinností hneď

Návšteva sociálnej kurátorky pre plnoleté fyzické osoby.

v deň prepustenia. Tým však nebudú splnené všetky ciele nášho vopred stanoveného plánu. Odsúdeného Mareka ešte čaká pracovný pohovor u zamestnávateľa, ktorého stihol kontaktovať počas umiestnenia vo výstupnom oddiele.

Asi týždeň pred prepustením sa nám odsúdený zdôveril, že aj napriek celkom jasnemu a konkrétnemu plánu sa obáva, ako zvládne všetko sám. Po poskytnutí možnosti sprevádzať ho po potrebných inštitúciách a odprevadiť ho až do ubytovacieho zariadenia v Prešove sme u neho pozorovali viditeľné odbremenenie od prežívaných stresov.

Samotný „deň D“ prebiehal takmer úplne presne podľa vopred dohodnutého harmonogramu v poradí, ktoré bolo naplánované. Vynechaný bol jediný bod programu, a to návšteva Arcidiecéznej charity v Košiciach, nakoľko potrebné oblečenie a pomôcky do domácnosti vopred zabezpečila a nachystala riaditeľka obchodu Charity shop Mgr. Zlatica Hejlová. Po vybavení všetkých potrebných záležitostí na úradoch sa cesta vlakom do Prešova niesla v pozvoľnej a príjemnej atmosfére. Rovnako pokojné a priateľivé bolo stretnutie s riaditeľom Domova na polceste D-partner Mgr. Ľubošom Klimekom. Rozlúčku prežíval odsúdený s viditeľným dojatím a vďačnosťou. Povedal, že tento deň ho prekvapil najviac tým, „koľko dobrých ľudí ešte na Slovensku žije“. My len dúfame, že tieto osoby budú pre neho správnym vzorom, ktorý stojí za to nasledovať, a z ktorého možno čerpať podnety pre vlastné pozitívne životné smerovanie.

Vladimíra Majerníková, Košice

Čakanie na ÚPSVaR-e.

Vypĺcanie resocializačného príspevku na ÚPSVaR-e.

Vstup do Charity shopu.

Odsúdený si po prepustení vyberá oblečenie a zariadenie do domácnosti v obchode Charity shop.

Zľava: sociálny pracovník npor. Mgr. Michal Kunc, odsúdený, sociálny kurátor – metodik Mgr. Matúš Mráz.

Vstup do zariadenia sociálnych služieb Domov na polceste D-partner v Prešove.

V chodbových priestoroch zariadenia sociálnych služieb domov na polceste D-partner, zľava: odsúdený, psychologička mjr. Mgr. Vladimíra Majerníková, sociálny kurátor – metodik Mgr. Matúš Mráz, sociálny pracovník npor. Mgr. Michal Kunc.